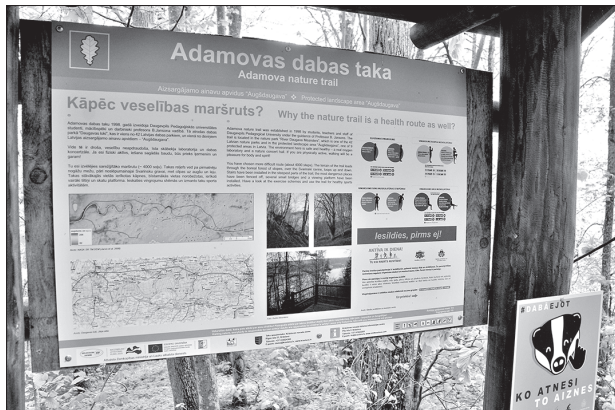

Kovida lielais atklājums – dabas takas

Egita Terēze Jonāne

Gan intervijās, gan sociālajos tīklos cilvēki bieži uzsver, ka Covid-19 laikā viņi ir atklājuši dabas pērles tepat Latgalē, un sevišķi iecienītas ir dabas (purvu) takas. «Vietējā Latgales Avīze» apmeklēja divas populāras dabas vērtības – nesen atjaunoto Adamovas taku Krāslavā un īpaši aizsargājamā dabas lieguma «Pilskalnes Siguldiņa» takas Pilskalnē.

Adamovas taka – atelpai un veselībai

Iebraucot stāvlaukumā no Daugavpils puses, kas paver skatu uz Krāslavu un Daugavu, ir divas norādes «Adamovas taka». Viena uzsver, ka gājiens pa kreisi būs īsāks un vieglāks un vedīs gar Daugavas krastu, bet otra aicina doties pa labi garākā, grūtākā ceļā, kas ir gandrīz pilnus divus kilometrus garš un ir bagāts ar zemes un koka laipu takām, kuras ved ceļinieku lejup vai augšup. Abi takas maršruti ir piemēroti veselības uzlabošanai un atpūtai sniedzotai atelpai.

Tā kā Adamovas taka atrodas aizsargājamā ainavu apvidū «Augšdaugava» un dabas parkā «Daugavas loki», tad, izmantojot mobilās aplikācijas «Dabasdati.lv» vai «Plantnet», var iepazīt tur augošos retus, aizsargājamus augus. Tikmēr koka skulptūras norāda, ka var paveikt ieraudzīt bebrus vai gārni, vēl arī taku zīmes apliecina, ka tieši tanī vietā savu «kalvi» ir ierīkojis dzenis. Un, ja Adamovas takā dodas ar maksšķerēm, tad Daugavā var noķert lielas zivis, tostarp samus, to stāsta koka figūra, uzstādīta pie skatu sola. Gandrīz visu gājienu dzird gan putnu, gan varžu korus vai ansambļus, un, ja paveicas, uz takas parādīsies vāvere. Gravas un strautus rotā tiltiņi, un, pakavējoties uz tiem, jāļaujas, lai prātu un sirdi pārņem romantika, kas vēlāk ikdienu padarīs priecīgāku un jebkuram grūtumam piešķirs vieglumu.

Lai gan takas atjaunotāji SIA «Smart Energy» būvnieki Krāslavas novada pašvaldībai, kas kopā ar Lauku atbalsta dienestu finansēja būvdarbus, atzina, ka Adamovas taka ir viena no ekstremālākajām Latvijā, tomēr iet ir viegli gan pa īso, gan garo taku ar norunu, ka nekur nav jāsteidzas. Mans gājiens iekrita dienā, kad bija nolijis lietus, tāpēc koka laipas un trepes bija mazliet slidēnas, taču, liekot soļus uzmanīgi, nav iespējams piedzīvot slīdēšanu vai kritienu. Turklāt var baudīt dažādu augu, puķu, koku smaržīgo elpu, ar kādu tie elpo pēc lietus.

Sprīdīša un citas takas, apaudzētas ar literāriem, vēsturiskiem un dabas stāstiem

«Pilskalnes Siguldiņas» Sprīdīša taku ir iecienījuši gan skolēni, gan ģimenes ar bērniem, kuri kovida dēļ pēdējo gadu brauca retāk, jo tā ir apaudzēta ar daudziem dabas stāstiem, uzsvera Pilskalnes pagasta pārvaldes kultūras–tūrisma organizatore Evita Šapale «Vietējās Latgales Avīzes» cimošanās dienā.

Sprīdīša taka, rotāta ar Annas Brigaderes grāmatas «Sprīdītis» varoņu skulptūrām no koka (kopskaitā 32), ir 1,6 km gara un ļauj skolotājam novadīt literatūras stundas dabā. Atzīšos, ka man pašai būtu jāpārslas šis darbs vēlreiz, jo nevarēju atpazīt visus kokā atveidotos varoņus.

Tāpat skolotāji, kuri māca vēsturi, ar skolēniem un gidu dodas takā «Vēstures liecinieki» (kopējais garums ir 0,6 km), lai uzzinātu vēsturiskus faktus un stāstus par Pirmo pasaules karu, ieraudzītu blindāžas, ko bija būvējuši vācu armijas karavīri.

Savukārt Purva taka, kas, izveidota no dēļiem, ir iestiepšies dzērveņu purvā, iepriecina ar dažādu sugu kokiem un purva augiem. Dabas pētniekiem tāda pa-

staiga šķitīs kā nokļūšana dabas paradīzē.

Tāda pati dabas dāvanu stāstniece ir Dendroloģiskā un ģeogrāfiskā taka (3,8 km gara), kas iekārtota pēc apla principa un ļauj iepazīt ne tikai retus kokus un augus, bet arī kultūrvēsturiskus objektus. «Pilskalnes Siguldiņa» ir mājas dabas retumiem – augiem, te atrodami, piemēram, dobais cīrulītis, spilvainais ančītis, mataināis grīslis, knābīša skrajlape u.c. Šo vietu iemīlējušas arī retas taureņu sugas – čemurziežu dižtauriņš un kārkļu zaigraibenis, kā arī naktstauriņš ošu ordeņpūcīte.

Ceļotāji izvēlas arī astoņus kilometrus garo Augšzemes ainavu taku, bagātu ar vairākiem ezeriem un avotiem, to apkaimē ir ierīkotas atelpas salas ar ugunscura vietām, pastāstīja Evita Šapale. Tāpat piebilda, ka, ja kādam patīk velot, var mērot 20 km garu velomaršrutu ar dažādiem dabas šķēršļiem, kas stiepjas Augšzemes ainavu takas apvidū. Bet nonākot vietā, kur sākas «Pilskalnes Siguldiņa», var nokāpt pie Tartaka ūdenskrātuves un baudīt ainavu ar gulbju pāri.

Daba ir Māja, kurā dzīvojam

Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas dabas izglītības centra vadītāja Reģīna Indriķe:

«Covid-19 pandēmijas laikā kā nekad agrāk runājam par DABU un, iespējams, mācāmie novērtēt to, kas mums ir šodien un kas būs nepieciešams arī nākamām paaudzēm.

Mūsos dzīvo DABA – tā pirmatnējā, neskartā. Pļava, Jāņu zāļu un siena zārdu pilna; aveņu krūms klēts malā un govīs laidarā... Atmiņas no bērības lauku vidē uzaust un sirds saņņaudzas sāpēs, kad saproti, ka tā vairs nav – un laikam jau daudzviet arī nebūs. Tomēr tik un tā mēs zīmējam dabu dzīvības krāsās, lai gan arvien mazāk paliek cilvēku, kuri tādu skaistu savu pļavu redzējuši, tās krāsas un smaržas piedzīvojuši, kuri auguši un strādājuši tādā pļavā.

Laiks skrien, un laikam līdz skrienam arī mēs. Līdz kādā brīdī apstājamies vai kāds mums liek apstāties. Kovida laikā cilvēki krietni biežāk dodas dabā. Iespējams, meklē mieru un vēlas aizmirst par ikdienas darbiem, uzlabot fizisko un garīgo veselību. Iespējams, vēlas pabūt vienatnē ar sevi un pārdomāt cilvēka esības jēgu. Pastaigas laikā cilvēks tiek skaidrībā ne tikai ar sevi pašu, bet arī ar savu apkārtni. Visu apkārt esošo uzlūko citādām acīm. Kokus patiesībā redz kā kokus, putnus – kā putnus un cilvēkus – kā cilvēkus.

Dabas objekti un takas kā magnēti pievelk cilvēkus pēdējā pusotra gada laikā. Apmeklētāju skaits ir pieaudzis vairākkārt ne tikai lielu pilsētu tuvumā esošajās, bet arī dziļi iekšzemē atrodamās takās un skatu torņos. Ir jārēķinās ar vajadzību pēc jaunas atpūtas un dabas izziņas infrastruktūras, kas piemērota dažādām apmeklētāju grupām, pēc infrastruktūras, kas ļauj justies droši arī Covid-19 apstākļos.

Pieaudzis ne tikai apmeklētāju, pieaudzis arī atkritumu apjoms – ne tikai atkritumu urnās, bet arī mežā, ezera krastā un ceļa malā. Neatstāt aiz sevis atkritumus un lietas, kam nav vietas dabā – vai tas būtu par daudz prasīts? Atstāt sakoptu un nepiesārņotu vidi, ievērot principu «Dabā ejot, ko atnesi, to aiznes» – tas, manuprāt, ir katram pa spēkam.

Domāju, ka dabas aizsardzība ir arī paš aizsardzība. Dabai ir nozīme ne tikai mūsu dzīvē, tai arī pašai ir sava nozīme. Tā ir vesela pasaule, kas dzīvo pēc saviem likumiem. Ja cilvēks iejaucas un regulē, tad dabas līdzsvars nojūk. Ja dabai ļauj dzīvot pēc tās likumiem, tad DABA sniedz arvien neskaitāmus pārsteigumus un katru minūti var būt brīnumu pilna. Tev tikai jāprot tos ieraudzīt. Brīnīs par ikdienišķo! Par vēja šalkoņu, par bites sanoņu, par upes čalošanu, par tauriņa brīnumaino pārvērtību, par augu nesteidzīgo atvēršanos un dzērvju dejām debēs. Brīnīs par neparasto! Par savvaļas orhideju izsmalcināto skaistumu, par meža silpuresnes pūkaino dabu un par lielā dumpja mīlas dziesmu.

Uzziņai

* Adamovas dabas taku 1998. gadā izveidoja Daugavpils Universitātes studenti rektora Bruno Jansona vadībā.

* «Pilskalnes Siguldiņa» tapa 1999. gadā ar Daugavpils Universitātes studentu un rektora Bruno Jansona atbalstu.

D. Segliņas un E. T. Jonānes foto

